

Dagligvarunytt!

Butiksinspiration

Gävle-butikernas svinn blir till värdefulla matkassar – tack vare Matakuten

Publicerad: 28 februari 2025, 06:00

★ För dig som är prenumerant

Verksamhetschef Janne Kraft kallar det ett hedersuppdrag att få jobba med att hjälpa behövande. Hans ansvar är bland annat att se till så att verksamheten får in livsmedel som Matakuten kan skänka till behövande.

Foto: Pontus Edman

Matakuten förser Gävles mest behövande med gratis matkassar – som skänks av ett 30-tal matbutiker. Verksamhetens ansvarige Janne Kraft ser att behoven ökar. ”Det är någonting som inte är rätt i samhället när så många behöver hjälp”, säger han till Dagligvarunytt.

Pontus Edman

redaktionen@dagligvarunytt.se

Dagligvarunytt!

Utanför Matakuten i Gävle börjar kön ringla lång när klockan närmar sig 13, dagens kassar är packade och står redo att lämnas ut till behövande. Och det är många som hoppas på att få en påse.

– Det finns ett stort behov där ute och att vi behövs är det ingen tvekan om, säger verksamhetsansvarig Janne Kraft.

I sin roll är han, tillsammans med ytterligare tre heltidsanställda, en starkt bidragande orsak till att Matakuten fungerar. Men utan bidrag från närmare 30 matbutiker, grossister och restauranger som skänker livsmedel samt ett 40-tal volontärarbetare som distribuerar, kollar igenom och packar skulle den ideella organisationen inte vara vid liv.

– Vi får otroligt stort stöd både med ekonomi och livsmedel, utan det skulle verksamheten aldrig kunna finnas, säger han.

Verksamheten går i korta drag ut på att hämta in fullt tjänliga livsmedel, men som närmar sig utgångsdatum och butikerna inte längre kan sälja, packa dem i kassar och skänka till människor som är i behov av dem.

I stort sett alla dagligvarubutiker i Gävle, Skutskär och Valbo bidrar med livsmedel.

– Vi har utställda lådor hos butikerna som de fyller på till ett visst klockslag och så åker vi ut och hämtar in livsmedlen enligt ett schema.

Foto: Pontus Edman

Dagligvarunytt!

I snitt delar Matakuten ut över 250 mat- och brödkassar om dagen. Allt från barnfamiljer och fattigpensionärer till krigsflyktingar och hemlösa tar tacksamt emot stöttningen.

Processen, från upphämtning i butik, via ompackning i Matakutens lokaler på Ängsvägen 1 till utdelning, är relativt kort.

– Vi hanterar varorna i bara några timmar. Men det är ändå av största vikt att vi hanterar livsmedlen som vi ska, håller kylkedjan, håller koll på datummärkning och att allt har rätt märkning, betonar Janne Kraft.

Innehållet i kassarna varierar beroende på vad som kommer in, men medarbetare och volontärer gör sitt bästa för att varje kasse ska innehålla någon slags proteinkälla, frukt och grönt, torrvara, mejerivaror och tillhörande kasse med bröd.

– Vi har blivit skickliga på att komponera kassarna så att mottagarna får bra stöttning med livsmedel.

Kassarna delas också upp i fläsk och fläskfritt och värdet, om de skulle köpas i butik, uppgår till ungefär 500 kronor styck.

Dagligvarunytt!

Vilken motprestation ställer ni på dem som får kassarna?

– Ingen alls, förutom att man måste stå i kö och vänta på sin tur, vara minst 18 år gammal och självklart visa respekt mot både personal och andra behövande i kön. Vi har som regel att man bara får hämta en kasse var 14:e dag för att så många som möjligt ska få ta del av hjälpen, men det går inte alltid att följa upp om regeln efterlevs. Vi har inga listor eller register som vi går efter utan litar på människorna som kommer. Men vi vet att vi i snitt hjälper 127 personer om dagen.

Och vilka är det som behöver hjälp?

– Spannet är stort, allt från hemlösa, krigsflyktingar och fattigpensionärer till de som av olika anledningar inte får vardagen att gå runt. Exempelvis arbetslösa och småbarnsföräldrar. Det är fler än man tror som behöver vårt stöd.

Även om flödet är relativt vältrimmat händer det att kassarna tar slut och behövande som hoppats på en kasse får vända i dörren.

– Det är inte roligt. Samtidigt kan vi bara ge bort mat som vi har samlat in för dagen och tar den slut så tar den slut. Förhoppningsvis får de en kasse dagen efter.

Dagligvarunytt!

Det är Matakuten Gävle

Matakuten i Gävle är landets nästa största matbank. Totalt finns 220 matbanker runtom i landet.

Organisationen samarbetar med ett 30-tal butiker i Gävle och Älvkarleby kommun, där de samlar in livsmedel som i slutet av sin livslängd och delar ut till behövande.

Vem som helst får hämta en matkasse hos Matakuten, men som tätast var 14:e dag.

Under 2024 delade Matakuten ut 52 000 mar- och brödkassar. Totalt 270 ton insamlade livsmedel, som annars skulle ha slängts, gick till behövande.

Omsättningen för 2024 landade kring 2,6 miljoner kronor.

Totalt har Matakuten i Gävle fyra heltidsanställda.

Matakuten finns även i Sandviken öppnar i Söderhamn i mars.

Matakuten i Gävle delar ut kassar tisdagar-fredagar. Under 2024 delade man ut totalt 270 ton mat fördelat på drygt 52 000 mat- och brödkassar. Ica Maxi i Gävle är en av alla butiker som bidrar med livsmedel till Matakuten.

– Vi har varit med sedan starten 2015, säger butikschef Henrik Stööp.

Han ser det som ett enkelt och självklart sätt att bidra.

– Det känns bra att sådant som skulle bli svinn hos oss kan göra nytta någon annanstans och att vi på så sätt kan göra en insats för samhället, säger han.

Butiken sorterar ut varor och skänker sådant som går ut samma dag, ofta efter att det passerat butikens egna “Ät snart-försäljning”.

– Det är bra varor men som passerat möjlighet att säljas. Systemet från Matakuten är väl administrerat och skapar egentligen inget extraarbete för vår del.

Dagligvarunytt!

Hur marknadsför ni er insats mot kunderna?

– Vi är alldeles för dåliga på att berätta om de saker vi gör för samhället. Där har vi som butik satt som mål att bli duktigare under 2025. Att marknadsföra den typen av aktiviteter kanske inte ökar försäljningen, men klart att kunderna uppmärksammar det och att det ger en ytterligare klapp på axeln, säger Henrik Stööp.

Janne Kraft har under sina tre på Matakuten sett många olika människoöden och mött både tårar och leenden vid utlämningsdisken. Han ser det inte som ett jobb utan kallar det snarare ett hedersuppdrag.

Och nu växer Matakuten till fler orter.

– Vi har lånat ut vår idé till Sandviken och i mars öppnar vi i Söderhamn. Det är bra att vi kan fortsätta hjälpa de som behöver.

Men helst av allt skulle han se att behovet försvann.

– Det är någonting som inte är rätt i samhället när så många behöver hjälp. Men så länge det behovet finns ska vi göra det vi kan för att stötta, säger han.